Hallitusneuvos, valmiuspäällikkö
Kari Klemm
Työ- ja elinkeinoministeriö
13.9.2021

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta

**Valtioneuvoston selonteko sisäisestä turvallisuudesta**
**VNS 4/2021 vp**

Sisäinen turvallisuus on vahvasti arjen turvallisuuden sisällään pitävää turvallisuuden tunnetta ja konkreettista, toimintaympäristön fyysistä ja yhä enemmän myös digitaalista turvallisuutta. Kysymys on demokratiaan ja hyvinvointiin keskeisesti liittyvistä yhteiskunnan suomista oikeuksista ja vapauksista sekä jokaisen turvallisesta arjesta.

Tämä turvallisuuden toimintaympäristö on jatkuvassa muutoksessa, pitäen sisällään teknologian kehityksen ohella epävarmuustekijöitä (niin uhkia kuin mahdollisuuksia). Turvallisuuden tilaan vaikuttavat muutostekijät, riskit, uhat ja yhdistelmäuhat ovat monipuolistuneet, laaja-alaistuneet, voimistuneet ja arkipäiväistyneet. Ihmisten arjesta ja yhteiskunnasta on tullut entistä haavoittuvampaa. Syrjäytyminen, eriarvoistuminen ja moniongelmaisuus ovat yhä Suomen sisäisen turvallisuuden suurimpia uhkia ja ongelmien juurisyihin vaikuttaminen on tärkeää. Suomen sisäinen turvallisuus on sidoksissa muiden maiden ja lähialueidemme turvallisuustilanteisiin. Lisääntyvän riskiherkkyyden ja epävarmuuden maailmassa turvallisuudelle, kehityksen ennakoinnille ja kehittämiselle on kysyntää enemmän kuin koskaan.

Valtioneuvoston järjestyksessään toinen selonteko sisäisestä turvallisuudesta pyrkii tähän pohjautuen laajaan turvallisuuskäsitykseen. Yhdessä muiden selontekojen ja eduskunnan kannanottojen sekä Turvallisuuskomitean johdolla säännöllisesti päivitettävän Yhteiskunnan turvallisuusstrategian kanssa nämä asiakirjat muodostavat keskeisen kokonaisturvallisuuden kehittämisen perustan yhteiskunnan kaikille toimijoille, jotta yhteiskuntamme on entistä toimivampi ja turvallisempi. Aivan tuoreeltaan on ehdotettu myös huoltovarmuuden kehittämistä parlamentaarisen työn pohjalta. Kokonaisvaltaisuuden ja yhteensovituksen huomioon ottaminen korostuu selontekomenettelyissä.

Työ- ja elinkeinoministeriön vastuiden ydintä ovat kilpailukykyyn, kestävään kasvuun ja työllisyyteen sekä muun muassa elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin, huoltovarmuuden kehittämiseen sekä työvoiman maahanmuuttoon ja kotoutumiseen liittyvät kysymykset. Turvalliseen arkeen kuuluvat myös muun muassa työ, osaaminen ja hyvinvointi. Luotettavat digitaaliset palvelut ja kyberturvallisuus ovat Suomen talouden, yhteiskunnan ja kansalaisten hyvinvoinnin kehityksen kannalta avainasemassa. Muutoksien joustavuus ja dynamiikka, viennin kasvu, työmarkkinoiden

toimivuus ja työpanoksen kasvu, investoinnit ja osaaminen vaikuttavat puolestaan tuottavuuteen, kansalliseen kilpailukykyyn ja turvallisuuteen. Kaupungistuminen, väestön ikääntyminen ja työikäisen väestön osuuden supistuminen haastavat palvelujärjestelmää erityisesti harvaan asutuilla alueilla. Joustavilla lupaprosesseilla edistämme työperäistä maahanmuuttoa.

Taloudellisiin toimintoihin rajautunut huoltovarmuus on olennainen osa kansallisen turvallisuuden kokonaisuutta. Globalisoituvassa maailmassa kansallisen tason materiaalisen varautumisen ja huoltovarmuuden merkitys korostuu. Huoltovarmuustoiminnan ydin on toimivassa julkisen sektorin ja yksityisen sektorin kumppanuusmallissa. Viranomaisten työ onkin vain osa huoltovarmuutta ja sisäistä turvallisuutta.

Turvallisuus- ja varautumistyölle on tunnusomaista pitkäjänteisyys. Jatkuvien muutostekijöiden vuoksi järjestelmän pitää kyetä vastaamaan sekä pitkän että lyhyen aikajänteen turvallisuuden kehittämisen tarpeisiin. Uudet uhat ja yhdistelmäuhat (esim. hybridivaikuttaminen, kyberturvallisuus ja pandemia) ovat arvaamattomia ja edellyttävät toimeenpanossa joustavia, poikkihallinnollisia ja ilmiöpohjaisia järjestelyjä. Samalla on kasvanut kuluttaja- ja kyberturvallisuuteen panostamisen tarve. Yksilöiltä ja yhteisöiltä edellytetään resilienssiä. Työn tulee olla myös kohdennettua, tilannetietoista, ennakoivaa ja kustannustehokasta. Sisäinen turvallisuus on kaikkien yhteinen asia, joka tulee ottaa riittävästi huomioon varautumisessa, yhteiskunnallisessa päätöksenteossa ja rakennemuutoksissa.

Työ- ja elinkeinoministeriö pitää tärkeänä laajaan turvallisuuskäsitteeseen perustuvaa selontekoa, sen tavoitteita ja kehittämisen suunnan linjauksia sekä toimeenpanoa sisäisen turvallisuuden varmistamiseksi. Ministeriön mielestä riittävät resurssit ja toimivaltuudet, uusi tekniikka ja työturvallisuus, verkottunut yhteistyö sekä ylläpidetty toimintakyky kaupungistuneessa ja pitkien välimatkojen maassa luovat edellytykset sisäiselle turvallisuudelle. Useiden ilmiöiden ja riskien globaalin luonteen vuoksi aktiivinen kansainvälinen yhteistyö muodostaa sisäisen turvallisuuden kannalta keskeisen ulottuvuuden. Hyvin toimiva turvallisuuden toimintaympäristö ja vahva kokemus turvallisuudesta rakentavat yhteiskuntarauhaa sekä ovat Suomelle kilpailuetu ja mahdollisuus, joka parantaa myös Suomen kansainvälistä houkuttelevuutta investointikohteena. Edelläkävijyys edellyttää merkittäviä kehittämistoimia.